

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ NR.2
ГР.СОФИЯ, 29 НОЕМВРИ 2007 ГОДИНА

Върховният касационен съд на Република България, ОБЩО СЪБРАНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНАТА
КОЛЕГИЯ, в съдебно заседание на първи ноември две хиляди и седма година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН НЕНКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

БОЙКА ПОПОВА, ЕЛИЯНА КАРАГЪЗОВА, САВКА СТОЯНОВА

ЧЛЕНОВЕ:

Гроздан Илиев

Фиданка Пенева

Пламен Томов

Елена Авдева

Иван Недев

Ивета Анадолска

Елена Величкова

Капка Костова

Лидия Стоянова

Кети Маркова

Евелина Стоянова

Стефанка Стоянова

Лиляна Методиева

Татяна Кънчева

Вероника Имова

Николай Дърмонски

Борислав Ангелов

Цветинка Пашкунова

Юрий Кръстев

Биляна Чочева

Красимир Харалампиев

Блага Иванова

Ружена Керанова

при участието на секретаря Ерина Дилова

сложи на разглеждане тълкувателно наказателно дело № 2 по описа за 2007 година, докладвано от председателя на II наказателно отделение САВКА СТОЯНОВА

Главният прокурор на Република България и министърът на правосъдието на основание чл.124, ал.1, т.1 от Закона за съдебната власт са направили искане за приемане на тълкувателно решение, с което Общото събрание на наказателната колегия във Върховния касационен съд да отговори на въпроса:

При наличието на ограничението по чл.78а, ал.6 НК - „деецът е бил в пияно състояние”, приложим ли е институтът на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание за престъпленията по чл.343б, ал.1 НК, когато законовите предпоставки по чл.78а, ал.1-5 НК са налице.

Исканията за приемане на тълкувателно решение са предизвикани от противоречивата съдебна практика, последица от различното тълкуване на посочените правни норми. Някои съдилища приемат, че за престъплението по чл.343б, ал.1 НК институтът „Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание” не се прилага, поради обстоятелството, че и в този случай пияното състояние на дееца е имплицитен елемент на фактическия състав на престъплението. Други - че ограничението по чл.78а, ал.6 НК се отнася само за резултатните престъпления, при които “пияното състояние” на дееца съставлява допълнителен квалифициращ признак на състава на престъплението.

Общото събрание на наказателната колегия във Върховния касационен съд, за да се произнесе, съобрази следното:

Систематичното място на престъплението по чл.343б НК в Глава XI „Общопасни престъпления”, Раздел II-ри „Престъпления против транспорта” определя и обществените отношения, които са непосредствен обект на защита. Съобразявайки обективния факт, че голяма част от пътнотранспортните престъпления се извършват от водачи, употребили алкохол, с изменение на закона (ДВ бр.50/1995г.) законодателят е криминализирил самото управление на моторно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта над 1,2 на хиляда (чл.343б, ал.1 НК). Изпълнителното деяние се изразява в управляване на моторно превозно средство от водач с посочената концентрация на алкохол в кръвта, без да се изисква причиняване на определен резултат. Отсъствието на признаци относно престъпния резултат означава, че съответното престъпление е формално и е довършено с осъществяване на изпълнителното деяние.

Наистина изразът “пияно състояние” се съдържа изрично като допълнителен квалифициращ признак само в някои резултатни престъпни състави от Особената част на НК (чл. 343, ал. 3 НК, чл. 123, ал. 3 НК). Въпреки това не може да се приеме, че пияното състояние на дееца не е елемент и от фактическия състав на престъплението по чл.343б, ал.1 НК. Точно такова състояние на водача на моторно превозно средство, макар и формулирано по друг начин, се съдържа имплицитно като елемент от обективната страна на деянието.

Няма никакво основание да се приеме, че словесното различие обосновава различие и в съдържанието на понятията „пияно състояние”, „концентрация на алкохол в кръвта над 1,2 на хиляда” (чл.343б, ал.1 НК) и “концентрация на алкохол над 0,5 на хиляда”(чл.343б,ал.2 НК). Използвана е само различната законодателна техника, за да се обозначи конкретно състояние на престъпния деец.

Действително, както в чл.93 НК, така и в други нормативни актове липсва легално определение на понятието „пияно състояние”. Тази празнота е запълнена с дадените задължителни указания в Постановление № 1 от 17.01.1983г. на Пленума на ВС, от които настоящият състав на ОСНК на ВКС не намира никакво основание да отстъпва. С посочения тълкувателен акт е прието, че водачът на моторно превозно средство винаги е в „пияно състояние”, когато в кръвта му има алкохолно съдържание не по-малко от 0,5 на хиляда. Тази минимална концентрация на алкохол в кръвта е достатъчна, за да обоснове квалификация за “пияно състояние” на дееца. Изхождайки от медицинската наука, Пленумът е приел, че когато по надлежния ред е установено наличие на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда, дори и да не са налице външни прояви на опиване, водачът не е годен безопасно да управлява МПС. Следователно единственият критерий за определяне на съдържанието на понятието “пияно състояние” на дееца е количествен.

Въпреки че чл.343б,ал.1 НК е въведен през 1995г., а чл.78а, ал.6 НК в настоящата редакция е от 2006г. и с нея за първи път в норма от общата част на Наказателния кодекс се използва изразът „деецът е бил в пияно състояние”, дадените с Постановление № 1/1983г. на Пленума на ВС задължителни указания във връзка с понятието „пияно състояние” следва да се отнасят до всички престъпления, при които това състояние е елемент от фактическия им състав. Без значение е дали той е обективен признак от състав, който сам по себе си обуславя наличието на самото престъпление, или е допълнителен квалифициращ признак към основен състав, обуславящ по-тежка наказуемост.

Волята на законодателя, възплътена в променената алинея 6 на чл.78а НК (ДВ,бр.75/2006г.), е ясна - да се изключи приложимостта на института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание за някои престъпни посегателства, при които по-благоприятното третиране на съответните извършители е обществено неоправдано. Тълкуваната норма е в Общата част на Наказателния кодекс и затова би следвало да се отнася за повече от едно от престъпленията, установени в Особената част на кодекса. Ако се приеме противоположната теза, че нормотворческата идея е била от приложното поле на чл.78а, ал.1 НК да се изключат само онези престъпления, в които пияното състояние на дееца е допълнителен квалифициращ признак на обявено за престъпно друго деяние, би се стигнало до нелогичния резултат, че към момента на въвеждането му посоченото изключение се е отнасяло единствено за причиняването на средна телесна повреда при осъществено престъпление по транспорта. Това е така, защото за всички останали престъпления, при които пияното състояние на дееца представлява допълнителен обективен признак на деянието, биха били налице другите, ограничаващи приложното поле на чл.78а, ал.1-5 НК основания, свързани с характера на причинения резултат - смърт или тежка телесна повреда. И от тази гледна точка ОСНК във ВКС намира, че действителното намерение на законодателя е било да изключи освобождаването от наказателна отговорност с налагане на административно наказание винаги, когато „пияното състояние” на дееца буквално или имплицитно се явява елемент на престъпния състав не само на едно, а на неограничен брой престъпления.

Поради изложените съображения и на основание чл.124,ал.1,т.1 ЗСВ Общото събрание на наказателна колегия във Върховния касационен съд

РЕШИ:

При наличието на ограничението по чл.78а, ал.6 НК (ДВ,бр. 75/2006 г.) „деецът е бил в пияно състояние” институтът на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание е неприложим за престъпленията по чл.343б, ал.1 НК и когато законите предпоставки в чл.78а, ал.1-5 НК са налице.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН НЕНКОВ (подпис)

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

БОЙКА ПОПОВА (подпис) ЕЛИЯНА КАРАГЪЗОВА (подпис) САВКА СТОЯНОВА (подпис)

ЧЛЕНОВЕ:

ГРОЗДАН ИЛИЕВ (подпис)

ПЛАМЕН ТОМОВ (подпис)

ИВАН НЕДЕВ (подпис)

ЕЛЕНА ВЕЛИЧКОВА (подпис)

ЛИДИЯ СТОЯНОВА (подпис)

ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА(подпис)

ЛИЛЯНА МЕТОДИЕВА (подпис)

ВЕРОНИКА ИМОВА (подпис)

ФИДАНКА ПЕНЕВА (подпис)

ЕЛЕНА АВДЕВА (подпис)

ИВЕТА АНАДОЛСКА (подпис)

КАПКА КОСТОВА (подпис)

КЕТИ МАРКОВА (подпис)

СТЕФАНКА СТОЯНОВА (подпис)

ТАТЯНА КЪНЧЕВА (подпис)

БОРИСЛАВ АНГЕЛОВ (подпис)

НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ (подпис)

ЮРИЙ КРЪСТЕВ (подпис)

ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА
(подпис)

КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ
(подпис)

БИЛЯНА ЧОЧЕВА (подпис)

РУЖЕНА КЕРАНОВА (подпис)

БЛАГА ИВАНОВА (подпис)